

Залюбовська С.С.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК ОДИН З МЕТОДІВ МІНІМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ

Проблема ефективності будь-якої діяльності завжди є досить актуальною. Не являться винятком і ефективність фінансової діяльності підприємства. Підприємницька діяльність завжди пов'язана з ризиком. Як правило, найбільший прибуток приносять операції з підвищеним рівнем ризику. Але, водночас, зі збільшенням рівня ризику зростає загроза втрати фінансової стійкості й банкрутства підприємства.

Особливо гостро в сучасних умовах масштабної фінансово-економічної кризи через пандемію коронавірусної інфекції Covid-19 постали проблеми управління ризиками підприємств, діяльність яких безпосередньо визначається економічною ситуацією в країні.

Україна перебуває в стані економічної, політичної та соціальної кризи, тому потребує нових підходів до виробництва, використання сучасних інформаційних технологій управління підприємством. Як наслідок, зростає потреба вдосконалення методів ідентифікації та оцінювання фінансових ризиків підприємства, а значної уваги потребує вирішення проблеми їх нейтралізації та мінімізації.

Дослідженню особливостей фінансових ризиків, їх наслідків та методів управління ними присвятили свої праці такі вчені-економісти, як С. Осадець, Ю. Балясна, М. Диба, Р. Пікус, Г. Крамаренко, Н. Корж, В. Костецький, І. Бланк, О. Жихор.

Під фінансовим ризиком підприємства розуміється ймовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків у формі втрати доходу чи капіталу у ситуації невизначеності умов здійснення його фінансової діяльності чи виконання фінансових угод [1]. Визначення фінансового ризику різняться залежно від сфери виникнення та виду діяльності суб'єкта підприємництва. До основних видів фінансових ризиків підприємства належать: ризик неплатоспроможності, ризик зниження фінансової стійкості, інвестиційний ризик, валютний ризик, депозитний, кредитний та ін.

В процесі здійснення підприємницької діяльності поява одного виду ризику може призвести до настання інших ризиків. Головна проблема – це вибір правильного методу запобігання ризикам. Оскільки фінансові ризики

підприємств є найбільш загрозливими й руйнівними, то система управління ними потребує подальшого дослідження та вдосконалення.

В сучасних підходах до управління ризиками фінансової діяльності підприємства одним з найбільш популярних та ефективних являється диверсифікація [2].

Диверсифікація – це процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою. Механізм диверсифікації використовують насамперед для нейтралізації негативних фінансових наслідків специфічних видів ризиків. У першу чергу він дозволяє мінімізувати ризики. Принцип дії механізму диверсифікації заснований на поділі ризиків, що перешкоджає їх концентрації. А розподіл ризику – часткова передача фінансових ризиків партнерам за окремими фінансовими операціями [3].

На практиці виділяють різні напрями диверсифікації, які можуть використовувати підприємства, основні з яких ми далі розглянемо [4].

Ризик – це можливість настання негативної події, результатом якої можуть бути фінансові втрати та збитки. Під фінансовим ризиком підприємства розуміється ймовірність виникнення несприятливих

Перший напрям – диверсифікація видів фінансової діяльності, яка передбачає розділення та використання альтернативних можливостей одержання доходу від різних фінансових операцій, таких як: короткострокові фінансові вкладення, реальне інвестування, формування портфеля довгострокових фінансових вкладень, формування кредитного портфеля.

Другий напрям – диверсифікація програми реального інвестування. Цей вид диверсифікації передбачає залучення до програми інвестування різних інвестпроектів, що дозволяє знизити загальний інвестиційний ризик, тому, що вони мають альтернативну галузеву чи регіональну спрямованість.

Третій напрям – диверсифікація валютного портфеля підприємства. Цей напрям передбачає вибір кількох видів валют для проведення зовнішньоекономічних операцій, чим забезпечує підприємству зниження фінансових втрат щодо валютного ризику.

Четвертий напрям – диверсифікація депозитного портфеля, яка характеризується розміщенням великих сум тимчасово вільних коштів на зберігання в кількох банках. Цей напрямок диверсифікації забезпечує зниження рівня ризику депозитного портфеля без зміни рівня його прибутковості, оскільки при цьому істотно не змінюються умови розміщення грошових активів.

П'ятий напрям – диверсифікація кредитного портфеля, що дає можливість розширити коло покупців продукції підприємства та спрямувати на зменшення його кредитного ризику шляхом установадження диференційованого за групами покупців кредитного ліміту.

Шостий напрям – диверсифікація портфеля цінних паперів. Особливістю цього напрямку є те, що рівень несистематичного ризику портфеля може знижуватись, не зменшуючи при цьому рівень його прибутковості.

На ефекті диверсифікації ґрунтується більшість теорій вибору ефективної ринкової стратегії. Диверсифікація фінансових ризиків полягає у зменшенні

рівня їх концентрації. Цей метод ризик-менеджменту використовується лише для уникнення негативних наслідків специфічних ризиків, які залежать від самого підприємства. Незалежно від того, який ризик мінімізується за допомогою диверсифікації, принцип ризик-менеджменту єдиний — максимально розподілити грошові вкладення між різноманітними активами для того, щоб уникнути значних фінансових втрат у випадку, коли окремі активи стають збитковими під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів [5].

Таким чином, у реальних господарських ситуаціях, в умовах дії великої кількості чинників ризику, фінансовий ризик представляє собою одну з найбільш складних категорій. Тому правильний вибір різноманітних способів зниження кінцевого рівня ризику та їх мінімізації, відіграє важливу роль в системі впливу на результати фінансово-господарської діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Костецький В. В., Бутов А. М. Напрями побудови системи управління фінансовими ризиками на підприємстві. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1, № 3. С. 60-66.
2. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях / За ред. д.е.н. проф. В.М. Орлова. Одеса, 2012. 72 с.
3. Жихор О. Б., Балясна Ю. С. Управління фінансовими ризиками та методи їх нейтралізації на підприємстві. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2011. № 2. С. 149-153.
4. Корж Н. В. Методи управління фінансовими ризиками. *Траектория науки*. 2016. Т. 2, № 10. С. 11-16.
5. Момот Т.В., Безугла В.О., Тараруєв Ю.О., Кадничанський М.В., Чалий І.Г. Фінансовий менеджмент: / За ред. Момот Т.В. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 712 с.

Заниборщ А. В.,
*студентка освітнього рівня «магістр»,
освітньо-професійна програма «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Маркетингова стратегія є особливою формою процесу планування та реалізації планів компанії, яка покликана мінімізувати всі ризики, що виникають на шляху до досягнення мети компанії. Для кожної маркетингової стратегії основою є план, згідно з яким компанія планує досягти поставлених цілей.